

JULJAN URSYN NIEMCEWICZ

O WOLNEM MULARSTWIE W POLSzcZE

**O WOLNEM MULARSTWIE
W POLSZCZE
PODŁUG ZASAD KONSTYTUCJI
W ROKU 1784
UCHWALONEJ**

**TUDZIEŻ PROJEKT DO NOWEJ KONSTYTUCJI,
W KOMISJI, DO POPRAWY I WYDOSKONALENIA
PRAW I USTAW MIANOWANEJ ROKU 1815, PODANY**

WSTĘP

W Towarzystwie każdym i szczególnie Wolno-Mularskim poprawa lub zmiana Ustaw i Praw za nadto wielkiej wagi jest przedmiotem, aby o powodach do tego nie uczynić wzmianki otwarcie i dokładnie. Gdy dawniejsza konstytucja obrzędu angielskiego, niewiadomo dla jakiej przyczyny, roku 1784 uchyloną została, za wzór do nowej wzięto formę naówczas Rządu krajowego, a składającego się z Króla, Rady Nieustającej i Sejmu. I tak mieliśmy Mistrza Wielkiego, Warsztat Wielkich Urzędników i Reprezentantów na Zgromadzeniach kwartalnych Wschodu Wielkiego. Nie wchodząc, w czym takowa forma Rządu krajowi nie była dogodną, uznajemy dziś, iż dla Towarzystwa mularskiego służyć dalej nie mogła. I z powodu tego Kommissja wyznaczoną została. Lecz niedosyć na tem, aby czuć potrzebę poprawienia konstytucji, przekonać się przódę trzeba, w czym istniejąca być może szkodliwą dla Towarzystwa; w tym tedy celu następujący podaje się obraz Rządu terażniejszego Mularskiego w Polsce.

OBRAZ HISTORYCZNY TERAŻNIEJSZEGO RZĄDU WSCHODU WIELKIEGO NARODOWEGO MISTRZ WIELKI

Od wprowadzenia Konstytucji nowej w 1784 aż dotąd mniej znaczy Mistrz Wielki od Mistrzów Katedr Łóż Symbolicznych i Departamentowej. Od czasów Ludwika Gutakowskiego, coraz więcej ubywało prerogatyw. Mistrzowi Wielkiemu właściwych. Jakież są dziś te Prerogatywy Mistrza Wielkiego? Jak daleko się władza Jego rozciąga? Nic o tem wprawdzie dokładnego konstytucja nie wyraża. Na Zgromadzeniach głównych, gdzie zresztą zupełnie podług obrzędu Łóż Symbolicznych Wschód Wielki swe odbywa Posiedzenia, Mistrz Wielki, bogatą opasany szarfą, przy głosie doradczym *passive* patrzeć musi wraz z Urzędnikami na

stanowcze Reprezentantów głosy i podpisy. Urzędnicy zaś Wielcy z drugiej strony, którzy a w Warsztacie Wielkim głos mają stanowczy, przepominając zupełnie o Naczelnym urzędniku, uchwalają, stanowią, korespondencje prowadzą, bez zaciągania rady i zdania Jego, często nawet do podpisu nic mu nie podają. Że o niczem nie jest uwiadomionym, doznaliśmy skutki w tych ostatnich czasach z okazji żądanej na koncert Publiczny sali mniszkowskiego Pałacu. Jeżeli On na prace Wielkiego Warsztatu nie uczęszcza. Godność i Powaga Mistrza Wielkiego nie pozwalają tego, chyba w zdarzeniach nadzwyczajnych i wysokiej wagi. W Łóżach Symbolicznych przy młotku magistralnym będący Mistrz Katedry najwyższe ma znaczenie. Wraz z urzędnikami w materjach wszystkich głos ma stanowczy. Propozycje od Tronu podawać może. Po ogłoszeniu na kolumnach, Mówca je obszerniej rozciąga i daje swe konkluzje. Poczem zatwierdzenie łoży całej staje się już tylko obrzędem dla dania uchwałom większą powagę. Mistrz Wielki może wprowadzić czynić wnioski, lecz mógłby też, na zapytanie Dozorców po rzędach, ponieść publicznie tę nieprzyjemność widzieć swe wnioski odrzuconymi przez Reprezentantów. Dawniej udawano się do Najpotęż. . Mistrza o dyspensy skrócenia czasu wysługi i lat dodanie. I ta nawet Prerogatywa do Kapituły najwyższej przeszła. Słowem, całe dziś pierwsze w Zakonie Urzędnika znaczenie w tem tylko, iż w Imieniu i pod Przewodnictwem Jego Łoże się otwierają i zamykają. I tu uchybienia Mistrzowi Wielkiemu przykład, już daje Łoża Departamentowa, uwalniając siebie samowładnie od Przepisu tego Metropolitarne, a powszechnie przyjętego, lubo za Reprezentanta ma u Wschodu Wielkiego, a w wzięciu Dogmatycznym podległą Kapitułę Najwyższą, której Mistrz Wielki jest naczelnym. Ublżenia takowego widoczny daje dowód □ Departamentowa przez Poczet wywieszony (s.) w Przedsieni Świątyni, w którym opuszczone jest Imię Najpotężniejszego Mistrza. Pamiętamy jednak z ksiąg

Budowniczych, iż Łoża Matka Gwiazdy Wschodniej, Roku jeszcze 1789 w Imieniu Mistrza Wielkiego Sapiehy Kazimierza, swe rozpoczynała Prace.

O REPREZENTANTACH ŁÓŻ CZYLI WŁADZY PRAWODAWCZEJ WSCHODU WIELKIEGO NARODOWEGO

Wschód Wielki Narodowy to brzmiące, a nic istotnego w sobie nie zamykające słowo, na głównych a nieregularnych swych Posiedzeniach kwartalnych, licznym Arbitrom widowisko podaje niedoskonałej Łoży, w której urzędnicy wszyscy, bez głosu stanowczego z swych czynności sprawę zdają kilku Reprezentantom. Przez co dowiaduje się tylko Publiczność Mularska cała, iż Władza najwyższa jest bez Siły i bez funduszu żadnego. – A że na szczupłe Wschodu Wielkiego wydatki Łoże się składają. On zaś z ich kasami władać nie może na jaki bądź wielkiej wagi przedmiot dla dobra ogólnego Towarzystwa. Podług dzisiejszej Konstytucji Reprezentanci wszystko stanowią. Oni prawdziwie i jedynie są członkami czynnymi w tej głównej Wschodu Wielkiego Łoży. I, kiedy Symboliczne swych członków do kilkuset liczyć mogą, Wschód Wielki nim do podobnej przyjdzie liczby, upłynie wiek cały zapewne. I kraj na to niedosyć będzie obszernym. Wyłączając dziś Reprezentantów tych Łóż, które pod obcy przeszły Rząd, lub ze wszystkiem są przykrytemi, zaledwo dziesięciu pozostanie Reprezentantów, przy tych tedy jest powaga cała i władza zupełna. Są to posłowie najczęściej bez instrukcyj, a jeżeli któren jest niemi opatrzony, nie rozciągają się dalej, jak do łeb Łóż, i nie zawierają zwykłe jak tylko podania do nagród wyższych, to jest, że więcej do czynienia mają z dogmatycznością, aniżeli z rządem głównym Mularskim, o którym wyobrażenia dokładnego nie mają. W Warsztacie WW..UU.. z głosem doradczym bywać Reprezentanci mogą. Nie będąc jednak

zobowiązanymi do uczęszczania na Prace Władzy Wykonawczej, rzadko przybywają, i to w małej liczbie, przez co, gdy na Wschodzie Wielkim Mówca sprawę z czynności kwartalnych Warsztatu Wielkiego, zdaje, nieuwiadomieni o rzeczach, bez zdania pewnego, do zabierania głosu śmiałości nie mają. I tak liczni Arbitrowie, gdy z ust tych Posłów usłyszeć coś o Ustawach i Prawach dla Łoż się spodziewają; gdy od nich oczekują uwagi i wnioski korzystne dla społeczeństwa i Zakonu, jako to użycie funduszków Łoż na ustanowienie Instytutów, chwalebnych dla dobra Towarzystwa i cierpiącej ludzkości; jak się w innych widzieć daje Orjentach; lub nareszcie opatrzenia Zakon w Lokal przyzwoity i stały, końcem Zabezpieczenia Pracom Mularskim okazała i porządną Świątynię. Cóż ta obecna Publiczność Łska spostrzega? Garstkę niemych Prawodawców, zatwierdzających Urzędników Prace, które zgłębiać sposobności nie mieli, a zatem sądzić o nich nie byli w stanie. Czego się też sobie obiecywać można z czterowieczornych w Roku czynności, z których jeden jeszcze obrócony jest na obiór Urzędników Wielkich? Jeżeli Reprezentanci układają Listę kandydatów, sami także Urzędników obierają i począwszy od najpotęż.. Mistrza. Co tylko popoch daje do zmów i intryg.

O WARSZTACIE W..W.. URZĘDNIKÓW CZYLI WŁADZY WYKONAWCZEJ

Czynność tej Magistratury cała w tem, iż, podług okoliczności i zdarzeń, uchwała środki zaradzenia zdrożnościom, zachodzącym, a niespodziewanym, to jest, że wykonywa, co sama stanowić musi. I to dowodem jest niewątpliwym, iż Rządu styrującego niemasz. I być nie mógł, gdy części prawie wszystkie Budowy Mularskiej, mieniać się być władzami, często w sprzeczności z sobą, jedno w atrybucje drugiej wgląda. Żadna na pewnych i wyraźnych nie

pracuje zasadach, gdy granice, które przedzielać powinny czynności każdej, nie będą wyznaczone ani opisane. Zamieszanie, nieład, niedopełnienie Uchwał i wszelkich urządzeń następować musiały pod słabym i chwiejającym styrem Wschodu Wielkiego, na Poczęcie tylko istnącym. Łoże niektóre oczekują przyobiecane od dawna Ustawy i Prawa, których otrzymać dotąd nie mogą. Wyznaczona w tem przedmiocie była komisja. I jak tyła innych w nieczynności została, gdy, na to przepisów nie mając, nie czuje się być odpowiedzialną przed Zwierzchnością skoncentrowana żadną, której nigdzie nie widzi. Przygotowanie Praw i Ustaw jednostajnych dla Łóż byłoby słuszną rzeczą Reprezentantów. Lecz do tego zdolnymi być me nie mogą, nie składając w względzie żadnym wydziału oddzielnego. – Władzę i Dozór nad Łożami Symbolicznymi, dzieli dziś Warsztat WW.. Urzędników z Kapitułą Najwyższą. Od niej zlecenia odbiera, lubo w Polecających zdarzeniach i bez rozpoznania rzeczy, i nie będąc przekonanym o słusności powodów, nie mogąc żądać objaśnień potrzebnych, wypełniać W. Warsztat rozkazy od Dogmatyczności jest obowiązany. Znieważając przeto swą powagę i swych Praw dostojność, poniża władzę zewnętrzną Wschodu Wielkiego. Takowego położenia ujrzeliśmy skutki na Posiedzeniu W.. Warsztatu d. 10 stycznia z powodu Łoży Siedleckiej Orła Białego (2). Przyłączyłby można drugi przykład słabego Warsztatu Wielkiego znaczenia, kiedy za przestępstwo na Zgromadzeniu Wiel.. Wschodu członka jednej z Łóż Symbolicznych wyrok był wydał do Łoży tej o ukaranie przewinonego, taż Łoża mu przebaczyła i o tem Warsztatowi W.. doniesła (s.) Do czego przychylić się był pociągniętym. Do Łóż Symbolicznych, jeżeli wpływ władzy wykonawczej jest słaby, do Kapitułarnej zaś, przystępu żadnego niema; lubo że względnie Policji i dobrego porządku będąc w .stosunkach jako Łoża ze Wschodem W.., również podlegałby powinna Władzy Jego wykonawczej. Władza

też ta wprawdzie jest tylko obradą WW.: Urzędników, których najcelniejsze dla Zakonu usiłowania, z jednej strony nie wsparte, z drugiej być mogą odrzucone. Głosowanie Urzędników Zastępujących w Warsztacie W.: asystować nie powinno w obecności Urzędnika Wielkiego aktualnego.

O ŁOŻACH SYMBOLICZNYCH

Przedstawiwszy stan znaczenia zewnętrznych dwóch władz Zakonu, okazuje się, iż Łoże Symboliczne bez kierunku zostawać muszą. Przeto same u siebie władają. Ustawy dla siebie piszą, obrzędy i inne podług woli urzędującego wprowadzają. Zatem wcale odmiennie pracują. – W łozy dziś naprzykład zdaje się być zasadą główną, aby nowoprzyjęci podpisywali konstytucją Łoży. Nie ganiąc ten zwyczaj, zapytałby się można o skutku. Czyli przeto lepszymi się stają mularzami od Braci Łóż innych, gdzie na statuta nie podpisują? Uważając dotego, iż z czasem namnoży się z Podpisu niemało voluminów, czy też nie podpadną losowi tych po zmarłych zebranych kości, które bez rozróżnienia pomieszane na zniszczenie w doły rzucane zostają? Każda z łóż krajowych podług swych Ustaw uchwała, kreskuje i rządzi się, takż podług odmiennych rytuałów przyjmuje Światowych i wyżej posuwa. Jakiegoż skutku się spodziewać z przepisu, iż uczęszczać posiedzenia po dwanaście razy wciąż znaczyć ma Prawo do wyższego posunięcia? I tak bez zasługi, bez chęci nabywania światła, bez nauki i prawdziwej gorliwości, domagać się może uczeń stopnia drugiego. Otrzymawszy niezasłużoną nagrodę, mniej pilny aż do upatrzonego czasu przestaje bywać na posiedzeniach. Winować takiego nie można, kiedy instrukcyjnych Łóż raz w miesiącu przynajmniej nie bywa. Łoża Eleusis miewa takowe posiedzenia i zasługiwałyby na pochwały, gdyby skromniej swe udzielała nauki i bardziej do stopnia pierwszego

je stosowała. I wtem dobryby okazała przykład, gdyby przody swe podawała nauki do przejrzenia Kapitulie najwyższej, jako władającej Dogmatycznością. Również do Władzy Wykonawczej udać się była powinna o pozwolenie pracowania w dwóch językach, gdy jest zasadą konstytucyjną, aby w języku tylko niemieckim swe odbywała Prace. Łoża Tarczy Północnej słuszny miała powód do tego, gdy dla szczupłej liczby członków istnąćby była przestała. Lecz szanując zasadę główną, podała swą prośbę do Kapituły najwyższej, a zastępującej naówczas Wschód Wielki. Otrzymała to pozwolenie, gdy tego potrzeba będzie, pracować mogła w języku polskim, pod warunkiem jednak, aby się otwierała i zamykała w francuskim języku i oprócz zapytań, przysięgi i tłumaczenia kobierca. Światowemu, działania Łożowe w języku Jej właściwym odbywała. Gdy o Łoży Tarczy Północnej mówimy, wspomnąć o Jej Ustawach trzeba, a które się z Systematem Towarzystwa Narodowego nie zgadzają. Zawierają naprzód Rozdziały, tyczące Wschód Wielki, a które do szczegółowych Ustaw Łożowych nie należą. Brat Glaire, będąc Mistrzem Katedry Łoży, nada Jej te ustawy, które, pierwsze wydrukowane, służyły za zasadę dla Łóż sióstr i Wschodu W. Namiestnik usunięty będąc Mistrza Katedry (*nieczytelne słowo*). Cała czynność przy pierwszym została Dozorcy; niedogodność tego pociągnęła władze wyższe do zaradzenia temu, i dopisanem na wszystkich egzemplarzach było, iż będzie Namiestnik, lecz obieralnym, jak w innych Łożach. Ze w ustawach przy Dozorcu (s.) pierwszym zostały się prerogatywy namiestnika, urosiły się ztąd scysje i zakłócenia między dwoma Urzędnikami, dla uniknienia czego nie obiera Łoża Tarczy Północnej Namiestnika. I temu Wschód W.. tylko zaradzić może przez nadanie w Ustawach Łóż wszystkich Zasady jednostajne. – Łoża Braci Polaków Zjednoczonych podług Ustaw i rytuałów francuskich pracuje. – Niema także Namiestnika, chociaż urzędnik

ten wielką jest pomocą dla Mistrza Katedry. On go zastępować powinien, kiedy, podług pierwotnych i metropolijnych zasad. Dozorcy swych Miejsc opuszczać nigdy nie mogą. Tę sprawiedliwość Łoży tej oddać należy, iż różnemi czasy oddawna zgłasza się z prośbą o rytuały i Ustawy, których dotąd od dwóch władz Najwyższych otrzymać nie może. Toż samo i z nowoutworzoną Łożą Orła Białego, która odbiera nagany i prześladowania za to, iż po swojemu pracuje, kiedy Jej dokładnych nie przesyłamy przepisów. Cóż dopiero będzie z Łożami Obrzędu Płockiego, a którym dozwolonem zostało pracowania podług dawniejszego ich systematu. Za trudnem może będzie z czasem nakłonić je przyjęcia Prawa i rytuały nasze. Nie rozciągając dobrze dostrzeżenia do innych Warsztatów Departamentowych, zwracam uwagi do Łoż Wschodu Warszawskiego. Miarkując cel Zakonu, znając Prawidła, na którech się on zasadza, i nauki również nieodmienne, a do celu tego doprowadzające, wątpić nie będziemy, iż Człowiek cnotliwy każdy, jakiegobądź wyznania, staje się narzędziem, przeznaczonem do szczytnego Towarzystwa Zamiaru. Jeśli podług tej nieodzownej Prawdy Łoże niektóre starozakonnych na członków przyjmują, inne zaś od przystępu do tajemnic wcale ich usuwają.

Z tej przeciwności w Ustawach Łoż, pod jednym pracujących Wschodem, wynika druga wystawująca na zadziwienie Braterstwa całego Łożę, która, po tylu trudnościach względem przyjęcia światowego będącego wyznania Mojżeszowego, przypuszcza go jednak do swych Prac, już jako Brata Mularza. Czego mu nawet odmówić nie może, bez ubliżenia Towarzystwa i Łoży siostrze, która go przyjmowała. Dla pogodzenia tego Ustawa dla Łoż jest konieczną. Objaśnićby może przódę wypadało, w jakim zostaje stosunku wpływ religijny z Towarzystwem Wolnomularskiem. Odsyłamy rozpoznanie tego do Wydziału Dogmatycznego. Łoże z pod Wschodu Warszawskiego lubo że się odwiedzają, odmiennosc

Prac ich sprawuje, iż między niemi związek prawdziwy i ścisły nie istnieje. Bez którego jednak Wschód Wielki, to jest Towarzystwo Mularskie w kraju, do siły i świetności nigdy nie przyjdzie. — Jeśli bowiem przy nim tylko być może sposobność obmyślenia i przeprowadzenia do skutku Widoki i środki najcelniejsze dla Zakonu, wyzuły z funduszków pewnych, a z Łóżowemi władać nie mogąc, nie wystawi nam dziś Mularstwo nic innego, jak tylko Towarzystwo ogromne, działające bez pożytku tak dla siebie, jako i społeczeństwa, i ludzkiego, a zatem bez celu żadnego. Istnieje tylko w podzielonych swych licznych częściach. Łóżami zwanych. Te zaś, tchnięte duchem Egoizmu Łóżowego, swe fundusze oddzielnie używają na obchody okazałe i kosztowne biesiady, a lubo pod oznakami i obrzędem mistycznym nieco po światowemu odbywane, kiedy na wsparcie ubogich mizerna jałmużna kilkadziesiąt złotych tylko wynosi. Dochody zaś, przechodzące Łóż wydatki, gdyby z ich kas wydobyte, a połączone były, składaćby dopiero mogły masę znaczną i dostarczającą bez wątpienia na założenie instytutów dobroczynnych i nabycie Lokalu przyzwoitego i właściwego. Do tak wysokich przedmiotów nie przyczynią się Łoże; nietylko że do porozumienia się z sobą sposobności ani chęci dobrej nie mają, a z drugiej strony, żadna też do tego ich władza wyższa nie obowiązuje. Jest naprzykład zasadą główną obierać co rok innych Urzędników, a szczególnie co do Mistrza Katedry, któren dłużej nad trzy lata urzędu swego piastować nie powinien. Myślą Prawa było naprzód, aby, nie naruszając wolności i równości mularskiej, zaszczytzeni Mistrzowie wysługami w Łoży, zdolnością. Światłem i gorliwością dostąpić kolejno do tych dostojęństw mogli. A szczególnie, aby zapobiec nadużyciom przez ustalenie w Łóżach wpływu Mistrzów Katedr, a mogącego być szkodliwym dla Łoż, przeto i dla Towarzystwa. Widziemy jednak, iż w Łoży Eleusis na rok 4-ty, a w Izis na 6-ty zatwierdzeni zostali Przewielebni.

Trafia się, iż w Łóżach niektórych Mistrzowie Katedr, którzy nietylko że gorliwością i cnotami celują, lecz do tego światłem czystym, talentami i szczególnie darem wymowy obdarzeni będąc, serca i umysły ujmują. Gdy świetność Łoży ich staje się dziełem, przez wdzięczność samą i przywiązanie wszystkich przy styrze zawsze się utrzymają. Dla pogodzenia jednak Prawo tak słuszone i przewidujące z chęciami Łoży byłby środek, sposobem którego szanowaneby zostało Prawo, a nadużyciom niebezpiecznym zaradziłoby się oraz, to jest, że ile razy po złożeniu młotka magistralnego Mistrz katedry pozyskał dla siebie na dalsze styrowanie jednomyślność Głosów, aby Imieniem Łoży Urzędnicy Wschodowi Wielkiemu upowodowaną tę okoliczność przedstawiali z uproszeniem o łaskawe zatwierdzenie, które odmówionem nie będąc, tem chlubniejszym stałoby się dla Mistrza Katedry: Jest podobno z jednej z Łoż Wschodu Warszawskiego nowość wprowadzona – obierać Mistrza Katedry i Urzędników w składzie dawniejszych i w obecności Mistrzów tylko. I tak pod znakiem regularnego czworokąta wyobrażone Symboliczne Łoże, gdy uważaneby być mogły jako przysposobiony istotny materiał do wyprowadzenia podług ich przeznaczenia, od fundamentów do Szczytu samego, doskonałą Salomona Budowę, nie wystawują nam dziś, tylko rozrzucone składy nieociosanych kamieni. Prawo kardynalne, aby w Łoży żadnej nad 81 członków nie było powinno być do swej mocy przywrócone dla dobra i pomyślności Zakonu Łaskiego. Przez namnożenie Łoż powiększa się liczba Reprezentantów, która także podług zasad Metropolijnych składać się z 13 przynajmniej powinna. Inaczej, w komplecie prawem przepisaniem nie będąc, nic stanowić nie mogą.

ŁOŻA KAPTULARNA, DEPARTAMENTOWA GWIAZDY WSCHODNIEJ

Istność tej Łoży jest niezrozumianą, i nigdzie podobnej nie widzimy. Podlega niby dwom władzom. Politycznej i Dogmatycznej. Kiedy przepisu wyraźnego nie masz, w czym i kiedy jednej lub drugiej ma być posłuszną. Przez co ukrywać się może przed obydwoma podług okoliczności i jak jej wypada. Mając Reprezentanta u Wschodu Wielkiego, zdaje się być w rzędzie Łóż Symbolicznych. Ten Reprezentant ma głos stanowczy w prawodawstwie, kiedy w działania Łoży Jego Wschód Wielki wglądać nie może. Jeżeli jakie wychodzą uchwały dla Łóż, w ogół wszystkich względem Policji i Dobrego porządku, Władza Wykonawcza prawa nie ma do wypowiedzenia się, czyli dopełnione zostały w Łoży Kapitułarnej, ponieważ nad stopień trzeci, tak jak Wschód Wielki, niczego rozpoznawać nie może. Dopilnowanie tego nawet mogłaby Łoża Departamentowa odmówić samej Kapituł Najwyższej, jako w obiekcie świeckim, któren od Wschodu Wielkiego zależy. Wyszła była uchwała od Kapituły Najwyższej do Łóż kraju całego, względem Instytutów i honorów. Została bez skutku w Łoży Departamentowej. Więcej, będąc zupełnie podległą co do Dogmatyczności Kapituł Najwyższej, nie dopuściła do Siebie Komisarza Dozorującego, kiedy sobie to prawo nadawała do Łóż Symbolicznych. Prerogatywa, którą władze Najwyższe nie mają. (Vide Księgę Budowniczą Kapituły Najwyższej). Gdy uważamy, iż zbyt wielką łatwością wszystkich do grona swego zagarnia Mularzy, licząc w to kapitułarnych i Wielkich Urzędników, poczet Jej wystawi nam wkrótce ogromny korpus na cienkich i słabych nogach, ponieważ z czasem w tejże proporcji ubywać będą członki w łóżach Symbolicznych, Bracia Stopni wyższych. Lecz cóż znaczyć ma być członkiem we dwóch Łóżach? Łoża Departamentowa jak inne, członków tylko 81 mieć

powinna. Reszta Braci posuniętych do 4, 5, 6 i 7 stopni, uważani będą jako zaszczytzeni wyższą nagrodą. Odwiedzać Prace Dogmatyczne mogą bez głosu stanowczego. Opatrzeni Certyfikatami zostaną. Za granicą otrzymane zaświadczenia od Kapituł lub Orjentów nie zawierają, iż ich są członkami czynnymi. Ustawy, które Łoża Departamentowa sobie sama nadała, Wschodowi Wielkiemu nie są znane. I bez wiedzy Warsztatu Wielkiego, służyć mają nowo utworzonym Łożom Departamentowym w Krakowie i Płocku. Ułożenie Ustaw do Wschodu W. należy. Rytuałów zaś do Kapituły poleciła jednak rozpoznanie Ustaw dla Łoż innych Prowincjonalnych jednemu z kapitułarnych. Zaszła była wątpliwość z powodu wydania aktu, upoważniającego do założenia w Krakowie Łożę Departamentową. Były zdania, iż to należy do Wschodu Wielkiego. Kapituła Najwyższa rzecz na swą stronę rozstrzygnęła i wspomniany Patent wydać kazała z podpisami urzędników Łoży Departamentu Warszawskiego. Tym sposobem ujrzy niezadługo Wschód W. Reprezentanta Łoży, której nie utwarzał i istności Jej nie zatwierdzał. Toż samo widzimy z Łożą Płocką Departamentową. Lubo że w dogmatyczności pracuje, reprezentant Jej zgłosił się w Warsztacie Wielkim, od którego wychodzić nie mogą ani upoważnienia, ani uchwały, dla wysokiej Łoży Płockiej. Biorąc wyżej rzeczy, spostrzeżeni, iż Bracia Zjednoczeni wcielając się do Łoży Gwiazdy Wschodniej połączenie to bez wiedzy i pośrednictwa Wschodu Wielkiego do skutku przyszło. Jest i to osobliwością, iż obwarowawszy sobie zachowanie Rytu swego, Bracia Zjednoczeni podług obrzędu rytu Narodowego pracują i Urzędy obejmują. Że się Łoża Kapitułarna usunęła od przepisu otwierania i zamykania swe prace w Imieniu i pod przewodnictwem Mistrza W., również co do honorów w przyjmowaniu tak jego, jako i kapitułarnych; i nawet że w poczęcie swym Imię Mistrza W. opuściła; wzmiankę już o tem wyżej uczyniliśmy w artykule o Wschodzie i Mistrzu

Wielkim. Poczetu rama, znakami najwyższej Ľnerji bez narady i pozwolenia władz wyższych ozdobiona, na ścianie przedsieni z nadętością się dystinguje od obok zawiesionego stronnego obrazu W. . Wielkiego. Słowem Łoża Kapitułarna nie tylko że sama z sobą jest w przeciwności, lecz w żadnym ścisłym stosunku tak z Władzami wyższemi mularstwa, jako i z łóżami Symbolicznemi nie zostaje. Zastanawiają się nad tem, iż Dogmatyczność stanowi całą wyższych Tajemnic naukę, ubolewać trzeba, widząc to mnóstwo Braci, ozdobionych Znakami najwyższych stopni, a żadnego nie mających wyobrażenia o szczytności Sztuki Królewskiej, których ambicja w tem tylko, aby powierzchownie nadawać sobie powagę dla odbierania honorów i zasiadania na miejsca wyższe. Cóż to też widzą i słyszą Ci Bracia na rozmaitych Łoży Kapitułarnej Posiedzeniach? Najczęściej przyjęci są bez obrzędów i bez instrukcji, jeżeli zaś w Łoży otwartej spostrzegają tylko Świątynię, nie ozdobioną ani przysposobioną podług stopnia; odbierając niedokładne historyczno-mistyczne tłumaczenie, w których czysta i prosta moralność pierwszych stopni staje się ciemną zagadką; gdy tedy o rzeczy głównej Iluzja się utraci, jakimże prawem żądać od Braci pilności i gorliwości? Kasa Łoży Departamentowej jest znacznie opatrzoną. Gdy zaś (na) Biesiady i inne okazałe obchody nie wydaje, mogłaby łożyć na wyozdobienie Świątyni, stosownie do przepisanego w stopniu każdym obrzędu. Pierwszy tego przykład dała Łoża Kapitułarna, kiedy samowładnie w piątym stopniu w dzień św. Andrzeja r. z. 1816 ucztę sprawiała, gdzie puhary spełniono, już nie prochem, chyba krwią Męczennika, który na krzyżu w transparencie wywieszonym był w czasie biesiady. Wydatek na ten osobliwy obchód wynosił do 3000 zł. Poprzedzać powinno wprawdzie wydoskonalenie Rytuałów i poprawa oraz Ustaw Łoży Departamentowej. W razie udzielania nagród wyższych czas wysługi na to, powinien być przedłużony niedosyć;

wykwalfikowanie bowiem tych wysług, czy większych lub mniejszych, starannie być musi podanem. – Prawo dla Aspirantów odbywania pewną Liczbę Posiedzeń, najgorsze za sobą ściąga skutki. Sposób kreskowania w Łoży Departamentowej, zupełnie będąc zwolnionym, ułatwia często wstęp niegodnym. Zasłania to, nieco Kapitułę Najwyższą od przyjemności widzenia nietkniętymi tych, którym skrócenia Lat wysługi (ze) zbyt wielką także łatwością udziela. Co się tycze Ballotowania, jest niektórych z Braci Światłych zdaniem, aby w dalszem postępowaniu do światła wyższego łatwiejszem coraz było kreskowanie. Niewątpliwie, gdyby przy zachowaniu, względem aspirantów większej ostrożności, Losu wyrok spadać mógł zawsze na prawdziwie zasłużonych, i z Cnót i gorliwości doświadczonych Braci, że na nieszczęście Liczba tych jest tak ograniczona, wypada, aby stosownie do tej smutnej prawdy kreskowanie było co raz trudniejszym, a czas do nagród podług wartości zasług wymierzonym.

O KAPITULE NAJWYŻSZEJ

Pierwiastkowo, to jest przed rokiem jeszcze 1784, Kapituła pod nazwiskiem Chapitre Modérateur, przywiązana do Łoży Katarzyny, Obradą tylko była starszych i oświeconych Braci Kawalerów Krzyża Różanego. W cichości i skromnie działając, w istocie była niewidzialną. Nie zatrudniając się tylko częścią moralną i mistyczną Towarzystwa Mularskiego, przysposobiała rytuały dla stopniów wszystkich. Od niej mądre i przykładowe wychodziły dla Braterstwa nauki, których przez Druki pomnożone Egzemplarze za pomierną opłatę na wsparcie chorych i nędznych rozdawane Braciom były. Przy patriarchalnej prostocie, bez ozdoby powierzchownej, łańcuch złoty będąc dystynkcją Mistrza Wielkiego, jedynie na zaufaniu i szczerości wzajemnej szlachetna Braterska równość zasadzając

się, Kapituła naówczas powszechnie dla siebie ściągała szacunek i uszanowanie; i członek Jej każdy hołd, winny cnocie, Światłu i zasługom, odbierał od Braci Uczniów, którzy w Starszych i Przełożonych Zakonu Ojców i Nauczycieliów znajdowali. Skład Meźów takowych, których Moralność, nauka, przyjaźń, a za tem zgoda łączyły, Ustaw dla siebie sądowniczych i policyjnych zapewne nie potrzebował i też je nie miał. Roku dopiero 1784 Glaire, odłączywszy Kapitulę od □ Katarzyny, nadał Jej ustawy, które Jej dotąd służą. Z jakiego powodu uznał był potrzebę B.. Glaire urządzać w ten sposób Kapitułę, nie doszło nas. Zdaje się jednak, iż do Roku 1792 Epoki zawieszenia Prac Wschodu Całego nie odwoływano się do tych zasad przeciwko żadnemu z kapitularnych. Żadna o tem pamiątka nie zostaje. Od roku 1810 wskrzeszono Kapitułę aż do końca 1812, to jest za czasów ś. p. B.. Gutakowskiego, Potockiego Jana, Łuszczewskiego, a później Roźnieckiego, Potockiego Stanisława, Matuszewicza, Węgleńskiego i innych, nie widzimy w Księgach Budowniczych śladu o zdarzeniach takowych, któreby pociągać miały do zacytowania Ustaw przeciw Kapitularnemu. Mało znane w Archiwach spoczywały. Do pory tej Kapituła, nie rozciągając wpływu Swojego dalej nad Dogmatyczność, przy wysokiem znaczeniu zostawała. Rok 1814 stał się epoką władzy Jej prawie nieograniczonej z powodu przykrytego naówczas Wschodu Wielkiego. Pewnych nie mając zasad, a odpowiadających tej sobie przybranej władzy Najwyższej, zagrożoną być musiała kiedykolwiek przez nieuchronne nadużycia najszkodliwszemi stąd skutkami. Przez zgon lub przez oddalenie od Prac z grona swego najznakomitszych członków utraciła. Co też się w roku następnym 1815 okazało, kiedy w nowym swym składzie Kapituła działać poczęła przeciwko dwom z najdawniejszych, a jeszcze pozostałych członków. A że i władza, i powaga Kapituły na niedokładnych zasadzają się Ustawach, największym była dowodem wzruszo-

nych bez umiarkowania Namiętności widowisko, które w dniu 9 listop. r. z. i na Posiedzeniach następujących nam ona podała. Jeśli w zdarzeniu pierwszym na głos prawdy żywy, lecz przystojny, groźna się okazała, tu zaś, przy krzywdzących ją scenach, słabej i ulegającej władzy postać wzięła, mając prawo do sprostowania rzeczy i utrzymania swej godności, mocy i powagi; skoro tedy od przeznaczenia swego Kapituła zbaczać zaczęła i jako podkład zdań nieomylnych i źródło skoncentrowanego Światła uważana zatrudniać się zaprzestała Oświeceniem Braterstwa, naukami moralnemi, przemieniwszy się dziś w Magistraturę sądowniczą, tracić musiała w Opinji Braci klas niższych i Wschodu Wielkiego przez cofnięcie niektórych wyroków, które z uchybień i wszelkich formalności z kilka razy wydała. Skutki takie szkodliwe dla Towarzystwa Łskiego w kraju pochodzą z tego, iż Kapituła nie jest podług swego znaczenia organizowaną, a zatem bez systematu pracuje. Ma zasady, które są w przeciwności z jej przeznaczeniem, a nawet i powagą. Praw zaś wyszczególnionych żadnych, na mocy którychby swe Prace porządnie kierować mogła. Ani oznaczającego Jej stosunki z władzami politycznemi Zakonu i Łżami. Ukrywa się zupełnie przed Wschodem Wielkim, kiedy ze swemi Uchwałami widzialna się czyni dla Łż wszystkich, temuż Wschodowi Wielkiemu podległych. Jakież są Kapituły Ustawy? Pierwsza względem Prezydencji, którą Los wyznacza słuszne w jednych sprawić może nieukontentowanie, a w drugich wzbudzać Ducha presumpcji do przewodzenia. Odmiany częste w przewodniczeniu Pracom, gdy im doświadczenie i zdolność nie towarzyszą, wzniecać muszą zamieszanie i zatargi, które powód dają do decyzjów nagłych i bez rozwagi wziętych.

Żadne Towarzystwo, gdzie równe do Prerogatyw Prawo, usuwać może zdatność i zasługi, długo się utrzymać nie może. Cóżby to się działo w Łżach Symbolicznych, gdyby z pomiędzy Mistrzów

na każde posiedzenie wybierano przez Los Prezydującego? Przed końcem roku nie istnęłaby żadna. Bracia Mularze w ogół są sobie wszyscy równymi. Lecz różnią Ich stopnie i urzędy. I Gradacja ta mądra, co do podległości i posłuszeństwa, utrzymuje porządek i przyzwoitość między członkami wszystkimi bądź w jakiej Liczbie Zgromadzonych. Podług Prawa Kapituły Mistrz Wielki wychodzi przeciw z tej równości. Namiestnik Jego zaś nie. Że do przyczyny tego wyłączenia osobistość wchodziła, wspominać o tem nie chciał Prawodawca Glaire. Rzeczą jest pewną, iż Ustawa ta niechętnych uczynić musi Namiestników, czego też przykład się na Potockim Janie okazał. W mocy jednak było Kapituły zapobiec tym niesnaskom na zawsze. Lecz skład nowowcielonych członków, nie będąc jeszcze w stanie rozpoznania rzeczy i nie przewidując złe stąd konsekwencje, czuć nie mógł potrzeby sprostowania tej Ustawy. Jest druga względem utracenia Czynności w Kapitulce, a to z dwóch przyczyn: przez nieuczęszczanie Jej prac, lub niezachowanie przyzwoitości w czasie Ich odbywania. Że w ogólności Prawo to obejmuje zdarzenia, wypada, iż w pierwszym bez skutku zawsze zostaje, względem osób w światowości znakomitych. A zaś w drugim, że żadnego nie czyni Prawo rozgatkowania, może Kapitularny być poczytanym o rzecz małą za występnego, przez łatwe zmowy i oskarżenia nieżyczliwych, lub pobłażania przez stronnictwo występcom przeciw przyzwoitości i dobremu wychowaniu, jak nam dany był zgorszący (s.) i Kapitułę całą krzywdzący przykład r.: b.: 1818.

Więcej środków żadnych ustawy nie podają, jak postępować ma Kapituła w takowych okolicznościach. Czyli ma prawo, lub nie, Kapitularny oskarżać kolegę, a równego sobie? Czy też w sposobie deliberacji z wszelką przystojnością w Gronie całem ma być rzecz roztrząśnioną i od młotka podaną? Wszystko arbitralności zdaje się być zostawionem, to jest, intrydze, nienawiści i zemście. Zatem działa się dotąd wbrew przeciwko tej przyzwoitości, którą Ustawa

zaleca i nakazuje. Na jakichże widziemy Prawidłach ustanowioną władzę Kapituły? Co w sobie ona zamyka, i jak daleko się ta władza rozciągać ma; w tej mierze Prawodawca Glaire nie przepisał, ani co do Liczby Kapitularnych, ani też względem ostrożności do zachowania w wyborze nowego członka do Kapituły i przy jakich formalnościach odbywać się ma tak wysoko i ważna promocja? Są urzęda dziś utworzone, dawniej był pióro trzymający i archiwista. Jak długo urzędować i jakich się trzymać przepisów mają, o tem nic wcale nie ustanowiła Kapituła. Dosyćby nareszcie było tej głównej zasady równości z Prawa między członkami dożywotnymi Kapituły, aby sprawić i przyspieszyć Jej upadek. Kapituła powinna była być uważana, jako Magistratura Duchowna, Wydział Nauk Mularskich i Oświecenia, któryby się składał z Braci najdawniejszych i o zasługach których świadczyłyby księgi budownicze; Bracia, którzy, przeszedłszy przez stopnie wszystkie i Urzędy różne, tak w Łóżach Symbolicznych, jako i w Wschodzie Wielkim, otrzymaliby w nagrodę łańcuch kapitularny, znak ten wysoki z pełnionego w Zakonie zawodu z chwałą i sławą. W tak szanownem gronie dopiero zrozumianaby była równość, a Kapituła uznana za władzę dożywotnią i Opiekunczą Towarzystwa Mularskiego w krajach Polskich. W razie zgonu którego z kapitularnych przystąpionoby do wyboru jednego z liczby zasłużonych wiekiem, światłem i poświęceniem się stale i gorliwie na usługi Zakonu, kawalera + różanego. O takowych zasadach, przepisach i Urządzeniach przepomniał B.. Glaire zupełnie. Dalsze myśli względem organizacji Wydziału Dogmatycznego odsyłamy do Projektu Nowej Konstytucji dla Wschodu Wielkiego. Zakreśliwszy Poczet części głównych Mularstwa Narodowego, ujrzy stąd Szanowna Komisja dysharmonją zupełną w składzie Ciała całego, to jest Mistrza Wielkiego bez znaczenia, Wschód Wielki bez siły i władzy; Łoże bez styru, Dogmatyczność bez nauk.

Obejmując wogół Ducha Instytutu Mularskiego spostrzeżem, iż skutki dotąd nie odpowiadają Celowi i zamiarom Jego, a to z powodu, iż za późniejszych czasów zaniedbali starsi i naczelnicy Zakonu stosować się do odmian Narodów w położeniu zaszytych. Pierwiastkowo Ci Bracia biegli w Sztuce królewskiej przyczyną słuszną mieli do ukrycia swe czynności pod allegorjami Mistycznymi. Gdy zaś Mularstwo się wszędzie rozkrzewiło, i mularze uczuli potrzebę wprowadzenia Rządu mocny i regularny dla utrzymania porządku i karności w zamnożonych już Warsztatach, zbłądzili w tem, Wysokie Światła nie ustanawiając za zasadę główną, iż Nauka ich być powinna duszą, kierującą Rząd ten Mularski. Nie byłoby już innej Władzy, jak jedna, a zatem Rząd doskonalszy i mocniejszy. Że się inaczej stało, widzimy dziś Symbola i Allegorja przy starszych i przełożonych Zakonu, Rząd zaś zewnętrzny polityczny w ręku osób, w światowości znaczących, którzy że należą do składu oddzielnego od Światła wyższego, utworzyły się stąd te dwie wysokie i rozdzielne władze.

Dogmatyczna, że zawsze jest tajną, do celu Mularstwa dążyć skutecznie nie może. Obiecuje tylko i zaspokaja wstęgami i łańcuchami Braci, którzy potem starają się być znaczącymi u Władzy okazalszej zewnętrznej Wschodu Wielkiego. Ten, z drugiej strony wyzuty z nauk, Zgromadzający się w stopniu pierwszym, a żadnymi niemogący się zatrudniać, wypada, iż, gdy do głębokiego światła wglądać nie powinien, do celu zbawiennego w niczym także przyczyniać się nie może. Cóż tedy jest za skutek dla Ludzkości z masonerji, która przecież jedną w istocie i nierozdzielną rzecz w sobie zawiera? Dopóki Dogmatyczność i polityczność dwie oddzielne władze składać będą, dopóty nic stałego ustanowić nie będzie można, ponieważ najdoskonalsze Ustawy bez egzekucji zostaną. Nareszcie, między władzami bez stosunku z sobą zachodzić może sporność i kiedykolwiek niebezpieczna walka, jeśli jedna drugiej

ulec nie zechce. I tak z światowych wyczytujemy dziejów owe klęski, które narody ponosiły, gdy Rzym Duchowny wojnę z królami toczył. Co powodowało do odmiennych wyznań i sektów, które węzeł pierwotnego chrześcijaństwa na zawsze zerwały. Jedna tylko skoncentrowana władza istnąć może i jako Dusza ożywiać Ciało całe. Rząd dopiero mocniejszyrni się okaże i utrzymywać zdoła w regularnym i nieprzerwanym ruchu części wszystkie, składające Gmach Mularski Narodowy. Jeżeli dotego dla Łóż dogodne i jednostajne ułożone będą Ustawy, obrzędy i rytuały, związek ściślejszy między Łożami i Bracią niezawodnie nastąpi. I spodziewać się naówczas będzie można, iż do świetności i Siły doprowadzony zostanie Zakon nasz. Jednostajność sprawi Zgodę, ta zaś Siłę. Jeden z Wschodów niemieckich spostrzegł był te wady w Mularstwie i przystąpił oddawna do reformy, w której przez skoncentrowanie Władzy Towarzystwo rytu tego w kwitnącym stanie coraz się wznosi. Błąd w tem popełnił Wschód francuski, iż, zamiast wcielenia do swej politycznej władzy Dogmatyczność, obojętnym się okazał względem Sztuki Królewskiej, zostając tedy bez opieki i Dozoru liczne Kapituły dopuściły się nadużyć, które wzgardę ściągnęły na mistyczność Orjentu francuskiego. Gdy już o tej wątpić Prawdzie nie możemy, iż, gdzie dwie są władze, a bez stosunku prawdziwego między sobą; że, zamiast wspierania silnie jedna drugą, każda ze swej strony przeciwnie działa: przekonamy się lepiej, iż w Towarzystwie takowem Rządu wcale nie było. Zasadą główną tedy być musi – Jedna tylko skoncentrowana władza, w której połączone być powinny Dogmatyczność z politycznością. Poczem dopiero wszystkie gałęzie Administracyjne, z łatwością się rozwiną. Prawa wyszczególnione zostaną i środki do ścisłego Ich zachowania bez trudności się ustanowią. I przy wprowadzeniu systematu Zakonnego, którego dotąd nie było, nastąpi ten harmonijny Związek, bez którego żaden Instytut istnieć niemoże.

SYSTEMAT

Cel główny Towarzystwa Mularskiego jest dobro i pomyślność Narodu. Że się między sobą różnią z przyczyn fizycznych i politycznych, do których tyło wpływa topograficzne krajów położenie, w organizacji, czyli składzie każdego z obcych Orjentów, Narodowość zachowaną być powinna, lubo na prawidłach jednych i naukach jednostronnych, lecz do celu wspólnego dążących. Tej w Mularstwie Narodowości zachowanie Systematem nazwiemy.

PROJEKT DO KONSTYTUCJI

ORGANIZACJA WSCHODU WIELKIEGO

§ 1

składa się

1-mo. Z władzy Najwyższej stanowczej czyli Straży Zakonu, lub Wielkiego Mistrzostwa.

2-do. Rady Administracyjnej i Wykonawczej.

3-tio. Wydziałów, czyli komisjów przygotowujących.

4-to. Z Głównego Władz Zgromadzenia w Łoży Wielkiej Wschodu Narodowego.

Wschód Wielki w swem znaczeniu wszystko obejmuje i w sobie zamyka. Na zgromadzeniach kwartalnych zdaje się sprawa z wygotowanych już w Warsztatach Robót. Łoża zaś główna Wschodu Wielkiego podług przyjętego w Łożach obrządku swe odbywa czynności.

§2

Władza Najwyższa skoncentrowana w Wielkiem Mistrzostwie. Wchodzi członków 9-ciu.

- 1) Mistrz Wielki i namiestnik Jego,
- 2) Dwóch Deputowanych Straży Dogmatycznej,
- 3) Dwóch Deputowanych od Komisji Ustawodawczej,
- 4) Sekretarz, przez Mistrza W. mianowany z głosem doradczym,
- 5) Dwaj Wielcy Dozorcowie i Mówca.

Skład podług myśli pierwszych bardziejby odpowiadał zamiarowi ściśnienia Władz, jak następuje;

- 1) Mistrz Wielki,
- 2) Namiestnik Jego,
- 3) W. . Deputowany od Straży Dogmatycznej,

- 4) W.: Deputowany od Komisji Ustawodawczej,
- 5) W.: Mówca, jako Pośrednik Deput.: między Rządem Najwyż.: a Radą Admin.: wykonawczą,
- 6) Deputowany od Mistrzostwa Wielkiego do ŁóŹ,
- 7) Sekretarz.

Dwaj bowiem Dozorcowie Wielcy, jako Dozorcowie w innych ŁóŹach, żadnej czynności Administracyjnej i Dogmat.: wyrażnej nie mają, jak tylko przepisana w rytuałach w czasie recepcjów w ŁóŹach otwartych, dla utrzymywania porządku na kolumnach. Prezydują wprawdzie, lecz z. żadnej czynności wprost od siebie w Radzie wykonawczej sprawy nie zdawają.

I MISTRZ WIELKI

Dożywotny być może, jak w niektórych świetnych i porządných Orjentach widzimy. Obieralność coroczna pierwszego i najwyższego Zakonu Urzędnika zdaje się być obrzędem nieprzyzwoitym i ubliżającym nawet Towarzystwu całemu. Podług praw dawnych angielskich, on swego mianuje Namiestnika. Zresztą Mistrz Wielki będąc dożywotnym, namiestnik jego obieralnym być może. Co do innych urzędników także i do niektórych Praw i Urzędzeń, konstytucja angielska służyćby mogła. Bez podpisu Mistrza Wielkiego żadna uchwała. Prawo żadne, ani rozrządzenie dochodów, a tyczące Towarzystwo wogół, mocy mieć nie mogą. Dyspensy, skrócenia lat, kar, zwolnienia Mistrza W. są prerogatywą. W razie oddalenia się Jego od Wschodu tutejszego, on Władzy najwyższej zostawi sposobność donoszenia mu o głównych Rządu czynnościach i zasięgania zdania i rady Jego.

Pióro utrzymujący interesującą tę korespondencję prowadzić z pilnością będzie.

II

Namiestnik w nieobecności Mistrza Wielkiego zastępuje go wszędzie. Co zaś do wyż wspomnianych prerogatyw, a jedynie Mistrzowi Wielkiemu właściwych, jeśliby Namiestnik na to specjalnem upoważnieniem opatrzony nie był, to wraz i przy pomocy członków Władzy Najwyższej wypełniać atrybucje Mistrza Wielkiego, będzie.

III

Naczelny czyli Prezydujący w Straży rytów i Oświecenia jest członkiem Władzy Najwyższej, czyli Mistrzostwa Wielkiego. Większością głosów za rok cały obierany będzie w komplecie niemniej 9 członków.

SKŁAD DYREKTORIATU STRAŻY

Te Magistraturę Dogmatyczną składają członki dzisiejszej Kapituły. Obowiązkiem Prezydującego będzie zdać sprawę w Rządzie najwyższym z wszelkich straży działań. Wstęp do Straży Zakonnej udzielać się tylko powinien zasłużonym i z Cnót i światła doświadczonym, którzy otrzymawszy wyższy nad Urzędy Łańcuch, już za urzędami się nie ubiegają, do słabości stronnictwa powodu nie mają. Chcąc, by nauka mistyczna Sztuki Królewskiej, którą nam stopnie wyższe wyobrażają, nie spospoliciała i poniżeniu nie podpadała, zachodzi konieczność oddalenia wpływu interesowanych do rozdawania bez umiarkowania Światło wyższe Braciom im przychylnym, a częstokroć niezdolnym i niegodnym.

Członek Straży Dogmatycznej urzędu żadnego w Łóżach tak Symbolicznych, jako i Dogmatycznych, piastować nie powinien. Chyba w Wschodzie Wielkim, który związku otwartego z mistycznością

nie ma; i to od Mistrza Wielkiego biorąc do Mówcy tylko *inclusive*. Jeżeli nas to obchodzi, aby Dogmatyczność słynęła skutecznie i poważaną więcej była, przepisy w tej mierze ustanowione być muszą. Inaczej, jak dotąd jest, mistyczność upaduje (s.), a za nią, czy prędzej, czy później Mularstwo całe Narodowe nic innego w oczach rozsądnych wystawiać nie będzie, jak tylko poważne igrzysko przy bankietowych zabawach.

CZYNNOŚCI, ATRYBUCJE I KAPITUŁY STRAŻY

Zatrudnieniem tej Magistratury będzie, poprawiać rytuały stopniów wszystkich, aby jednostajnymi były; wydoskonalać nauki i tłumaczenia kobierców stosownie do stopnia każdego, – dopilnować, aby w zabranych głosach mówcy lub inne członki nie wchodzili w materje, przechodzące Stopień. Względem tym Cenzura przy tem będzie Wydziale. Także rozpoznawać Legalność Certyfikatów Zagranicznych lub od Łóż krajowych na Prowincjach wydanych. – Wizowaniem zatwierdzone przez Kapitułę będą. Wydział Dogmatyczny podawać będzie Władzy Najwyższej Braci światłych i doświadczonych i jak najlepiej w Opinji Publiczności i skiej położonych, na Inspektorów, czyli Komisarzy Dozorujących dla Łóż wszystkich. Upoważnieni i opatrzeni będą Instrukcjami dokładnymi od władzy najwyższej. Wydział Dogmy zawiadywać ma z Objektami, tyczącemi Symbola i mistyczność stopniów, nie wyłączając żadnego; to jest co do znaków, ubiorów, wyzdobienie przyzwoicie Świątynią podług przepisów i opisanie rytuału stopnia każdego. Gdy lokal na to porządnym będzie: Urzędnicy Stopnia *respective* każdego, podadzą w tej mierze Etat wydatku potrzebnego Zwierzchności Dogmatycznej. Jej zaś Deputowany, rzecz przedstawi Władzy Najw., która do uskutecznienia tego środka wynajdzie. W wydatkach, tyczących mistyczność, z kasami, odpowiadającymi stopniom, układy się czynić powinny.

O INSPEKTORACH

Strzec powinni, aby przyzwoitość w Łożach ściśle zachowaną była; także, by podług jednostajnych przepisów i rytuałów recepcje się odbywały. Obowiązkiem ich będzie w jednym lub drugim razie porozumiewać się przódą z Mistrzami Katedr. Gdyby zaś inspektorów słuszne uwagi źle przyjętymi były, w względzie pierwszym udadzą się do Magistratury Policyjnej, w drugim do Dogmatycznej. Do Łoż na prowincjach potrzebnymi by byli Inspektorowie, którzy raz przynajmniej w rokuby je odwiedzali, jak w innych Orjentach widzimy.

Zwierzchność Dogmatyczna korespondencją z Łożami wyższych stopni na Prowincjach w względzie mistycznym utrzymywać regularnie będzie; i o tem Władzy Najwyższej doniesie. Rozumieć się ma, iż tej Magistratury Duchownej czynność do wiadomości Łoży głównej Wschodu Wielkiego w stosunkach tylko politycznych, policji i nauk moralnych przychodzić może. Uważając Kapitułę czyli Wydział ten Dogmatyczny jako skład mężów światła równego i doświadczonych z Cnót i zasług, a w którym prócz Prezydującego, Urzędników dla utrzymania porządku niemasz, w obradzie członków takowej Magistratury, gdy ścisła jest ustanowioną równość, sądownictwo w względzie żadnym miejsca mieć nie może, ponieważ równy równego sądzić prawa nie ma. Prezydujący napominać za przewinienie może, lecz w wyrazach łagodnych i Braterskich. Jeżeli bez skutku lub za większe wykroczenie, zaskarżyć ma Prawo występnego u Władzy najwyższej, jako jedynej i przyzwoitej Instancji. Prezydujący, w komplecie zupełnym, za większością zdań na Rok cały, obrany będzie. Zasiada w Rządzie Najwyższym, lub zastąpionym być może przez Deputowanego, również większością głosów wybranego. Życzyćby trzeba dla wielu przyczyn, iżby się ta Magistratura tylko z 21 członków składała. Nieodbywający Prace od dawna uważani być powinni, jako członki honorowe bez głosu stanowczego.

Straż Dogmatyczna (Łoża 6 i 7 stopnia) bezpośredni dozór mieć ma nad Łożą Centralną Najwyższych Tajemnic pod nazwiskiem N. A. w 6-tym i 7-mym stopniach pracującej. Nad 9-ciu Urzędników mieć nie będzie. Może być wziętych 6-ciu z Kapituły dzisiejszej. Ci kandydatami na członków Kapituły będą, gdy przez śmierć lub usunięcie miejsce wakowaćby miało.

Łoża Centralna Dogmatyczna w ścisłych być powinna stosunkach z Łożami szkockimi 4 i 5 stopnia i mieć je pod swój dozór. Łoża Centralna korespondencją z Łożami Szkockimi na Prowincjach utrzymywać będzie i ściśle doglądać, aby Prace Ich podług przepisów się odbywały. O tem wszystkim Straży Dogmatycznej donieść. Ta zaś Władzy Najwyższej, która ustanawiać i urządzać ma moc, aby w stopniowaniach Wyższych nadużycia się nie wkładały.

Wysoka Łoża Centralna składać się ma z członków 63. Szkockie, tak Warszawska i na Prowincjach po 81 członków, to jest, gdy Łóż 7 Symbolicznych znajdzie się w obrębie. Zaś gdzie 4 Łoże, to Łoża Matka Szkocka 45 członków składać ją będzie. Gdy dawnem Prawem przyjętem jest, iż każdy Wolny Mularz jakiego bądź stopnia być musi członkiem jednej z Łóż Symbolicznych, wyższy jego stopień uważany będzie jako nagroda. Uczęszczać Prace Szkockie jako członek honorowy, lecz i wyższe może – jako członek honorowy bez głosu stanowczego, nie będąc z liczby czynnych. Bracia z innych Prowincjów lub Ci, którzy zagranicą stopnie otrzymali, za członków czynnych uważani nie będą. Wybór do Liczby Członków Czynnych, tak do Łoży Centralnej, jak do Szkockich Prowincyjnych, w proporcji każdego stopnia z dawniejszych członków uczyniony będzie. Takowi Bracia składkę miesięczną do tych dwóch *respective* Łóż opłacać będą. W Symbolicznych Łożach uważani być mają jako odwiedzający i honorowi. Tym sposobem staną się te Łoże Dogmatyczne porządnymi i regularnymi. Inaczej wypadałoby dzielić je, to jest zamnażać z ich liczbą nadużycia, a zatem

ściągać na mistyczość pospozycją (s.) i wzgardę. Też nam przykład dają liczne bez granicy Łoże Kapitułarne we Francji

§II KOMISJA USTAWODAWCZA

Jeżeli, jak być powinno i z porządku rzeczy wypada, Mistrzowie Katedr Orjentu Warszawskiego swe Łoże reprezentować mają, wraz tedy z reprezentantami Łóż z Prowincjów, Komisją Ustawodawczą składać będą, której Prezydującym będzie Przewielebny Łoży Centralnej Wysokich Tajemnic i zasiadać ma w Najw. Rządzie, jako Deputowany, Magistratury Ustawodawczej. Poprawiać, wydoskonalać Ustawy dla Łóż wszystkich, aby jednostajnymi były, będzie Obiektem głównym tej Komisji. Żądania Łoży w Szczegółności, byle nie w materji mistycznej lub Symbolicznej, do tej Komisji podawane będą i roztrząsane. Opinia większością głosów wzięta wprost z tej komisji do Władzy Najwyższej przez Jej Prezydującego pójdzie. Wszelkie wnioski Łoży którejkolwiek względem Ustaw porządkowych w tej komisji przody podawane będą. I większość głosów je przyjmie, odmieni lub odrzuci. Tym sposobem jednostajność w odbywaniu Prac zachowana zostanie. Rozumieć się powinno, iż w względzie żadnym mistycznością też Komisja się zatrudniać nie może. Gdy podług Prawa Łoża żadna nad 81 członków mieć nie będzie, baczna być powinna ostrożność względem przejścia Braci z jednej Łoży do drugiej; inaczej zakłócenia i nienawiści między Bracią i Łożami nastąpić mogą.

§ III OBRADA W. W. URZĘDNIKÓW CZYLI RADA ADMINISTRACYJNA I EGZEKWUJĄCA

Lubo że WW. Urzędnicy wszyscy te składają Magistraturę, Ci jednak, którzy Wydziałom przewodniczą, są istotnymi Jej członkami.

Urzednicy zaś zastępujący, czyli mianowani do Języków innych, głos stanowczy w nieobecności Urzedników obranych mieć dopiero mogą. Reprezentanci Lóż i Mistrzowie Katedr Wschodu Warszawskiego, odwiedzać mogą Prace Rady Administracyjnej, lecz przy głosie doradczym. W.. Mówca sprawę zdaje w Mistrzostwie Wielkiem z czynności Rady Administracyjnej. Również do tejsze przez niego idą wnioski i decyzje od Władzy Najwyższej. Rada Administracyjna polecane Jej materje każdemu respective Wydziałowi rozda je, skąd wypracowane rzeczy do Niej powracają; i z rozważą roztrząsane z załączeniem swej opinii Rada Administracyjna do Władzy Najwyższej przesyła.

§IV O WYDZIAŁACH

Wydziałów czyli Warsztatów jest sześć.

1. Sekretarjatu,
2. Skarbu,
3. Sprawiedliwości,
4. Policji, czyli Dobrego porządku,
5. Dobroczynności,
6. Ekonomji.

Artystów to jest Harmonji, Poezji, Malarstwa, Dekoracyj i ozdobienia świątyń co do stopni i obchodów uroczystych.

Dla przyprowadzenia do prędszego skutku skład rzeczy, poleci się, za reskryptem najpotężniejszego, każdemu Wydziałowi, aby swą ułożył organizacją i podał do przejrzenia.

WIELKI SEKRETARIAT

Składają: W.. Sekretarz Prezydujący, W.. Archiwista, Pieczętarz, Sekretarz Rady Administracyjnej, Bibliotekarz. Sekretarze zastępujących do języków obcych i Sekretarze Lóż Dogmatycznych

i Symbolicznych Wschodu Warszawskiego. Instrukcje i urządzenia osobne dla Archiwisty i Pieczętarza ułożone będą, a stosownie za których (s.) ścisłą wykonać mają przysięgę. Wielki Sekretarjat przygotowuje rysy korespondencjów z □□ Symbolicznymi i Orjentami Zagranicznymi. Tudzież Patenta, Certyfikaty i Uchwały, zgoła Pisma wszelkie potrzebujące podpisy i wyciśnienia stempla i pieczęci. Zaś Patentów, upoważnień do utwarzania Łożę, Certyfikatów wzory już poprawione i przyjęte przy Sekretarjacie zostawać mają. Papierów ważniejszych Rejestr porządnie spisany będzie, dla łatwiejszego wyszukania potrzebnych. Drugi Egzemplarz przy Archiwach, gdzie co kwartał Papiery złożone będą. Przepisy dla utrzymania w porządku Archiwa i Bibliotekę Sekretarjat ułoży. W treści wyciąg główniejszych czynności, zdarzeń znakomitszych z ksiąg Budowniczych zbierze Sekretarjat. Do czego się przyczynią Łóż wszystkich Sekretarze Wschodu Warszawskiego i z Prowincjów, których Łoże, W.. Sekretarjat do dzieła tego wezwie. Dopiero się pamięć zakonserwuje o zasłużonych w Zakonie gorliwością, światłem i cnotami mężów. Przez co zachęceni będą Dobrzy Mularze do poświęcenia swych usług Towarzystwu. Zbiór takowy, co kwartał ułożony, służyć z czasem będzie do historii Zakonu Mularskiego w Polsce. Dotego, w przypadkach nie przewidzianych, zostać się tym sposobem może ślad o Pracach. Poda także Sekretarjat środki do zabezpieczenia Archiwów w razie pożaru lub burzliwych zdarzeń światowych. Oddzielne i wygodne w Lokalu mieć będzie Sekretarjat miejsce dla kancelarji Archiwów i Biblioteki. Stemple i Pieczęci przy Sekretarjacie zawsze zostaną pod zamknięciem.

2

WYDZIAŁ SKARBU

Prezydujący Wielki Podskarbi, W.. Rachmistrz Budowniczy, wszyscy Podskarbiowie i Rachmistrze Budów.. Łóż Wschodu

Warszawskiego, są członkami tego Wydziału. Tu wiernie spisany stan kas wszystkich co 3 lub 6 miesięcy podany być powinien. Rząd Najw. regularnie uwiadomiony będąc o Wydatkach pobocznych oraz i pozostałych w kasach Łoż funduszach, z pewnością przedsiębrać będzie mógł układy dla Dobra, Siły i Sławy Zakonu. Że do przedmiotów ważnych, a dotyczących wogół Towarzystwo całe należeć będą i Łoże odległe, Wydział Skarbu w takowych razach zniesie się z Komisją ustawodawczą. Zabezpieczenie kasy w czasach dla kraju burzliwych, utrzymanie w porządku ksiąg rejestrow, kontrolując (s.) wymagają Urządzenie dokładne, którem się poprzednio Wydział Skarbu zatrudni i Rządowi Najwyższemu poda.

3

WYDZIAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

(Na tem się rękopis urywa)